

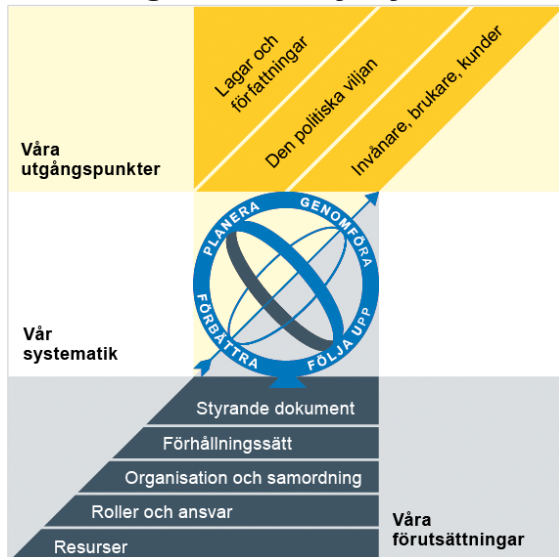
Göteborgs
Stad

Grundskolenämndens beredskapsplan för krigsfara och krig

Planerande styrande dokument

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade

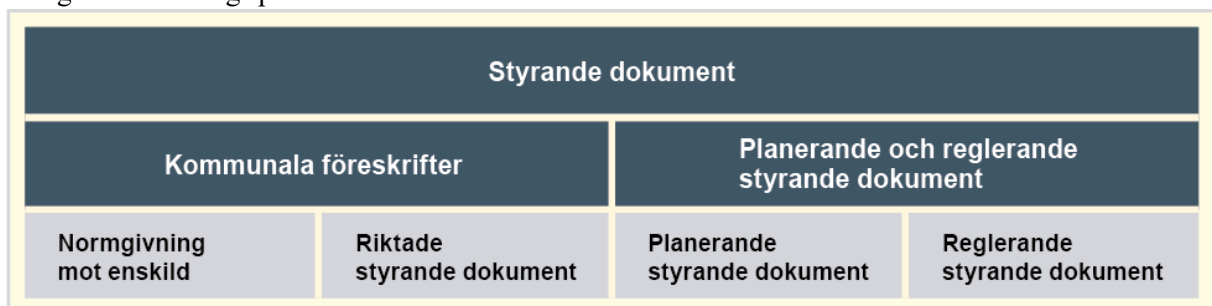
styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Grundskolenämndens beredskapsplan

Beslutad av:
Grundskolenämnden

Gäller för:
Grundskoleförvaltningen

Diarienummer:
N609-3790/22

**Datum och paragraf för
beslutet:**
2022-12-13 § 308

Dokumentsort:
Plan
Bilagor:

Giltighetstid:
Tillsvidare

Senast reviderad:
2023-12-04

Dokumentansvarig:
Enheten för kansli och
säkerhet

Innehåll

Inledning	5
Syftet med denna plan.....	5
Vem omfattas av planen	5
Giltighetstid.....	5
Bakgrund.....	5
Koppling till andra styrande och stödjande dokument	5
Lagar	5
Planeringsförutsättningar	6
Hotbild	6
Sekretessnivåer.....	6
Beredskapshöjning efter hand samt omedelbar övergång till	7
höjd beredskap	7
Skärpt beredskap	7
Högsta beredskap	7
Ledning och samband	8
Ledning	8
Samband.....	8
Prioritering och minimikrav gällande samhällsviktig verksamhet och lagreglerad	9
verksamhet	9
Krigsorganisation	11
Bemanningsplan	12
Samverkan	13
Kommunikation externt och internt	13
Utbildning och övning	13
Försörjningsberedskap	14

Förmåga att ge och ta emot stöd	14
Stöd till Försvarsmakten	14
Geografiskt planeringsperspektiv.....	15
Gender- och barnperspektiv samt socioekonomiskt perspektiv	15
Internationell humanitär rätt – krigets lagar.....	16
Försvarsvilja.....	16
Skyddsrum	16
Skydd och säkerhet	17
Bilagor	17

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med beredskapsplanen är att beskriva hur grundskoleförvaltningen ska bedriva lagstadgad och samhällsviktig verksamhet i händelse av höjd beredskap och krig.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för grundskolenämnden och samtliga medarbetare.

Giltighetstid

Denna plan gäller tills vidare.

Bakgrund

Alla förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad har av stadsledningskontoret fått i uppdrag att ta fram en verksamhetsspecifik beredskapsplan som inkluderar krigsorganisation och bemanningsplan. I beredskapsplanen beskrivs hur verksamheten, under minst tre månader, hanterar en säkerhetspolitisk kris i Sverige eller dess närområde.

Koppling till andra styrande och stödjande dokument

Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap
Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning
Grundskoleförvaltningens instruktion för krisledning
Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan

Lagar

Grundskoleförvaltningens verksamhet regleras normaltillstånd bland annat av:

- Skollagen (2010:800),
- Offentlighet och sekretesslagen (2009:400),
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
- Socialtjänstlagen (2001:453),
- Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387),
- Arbetsmiljölagen (1977:1160),
- Arbetstidslagen (1982:673),
- Föräldrabalken (1949:381) och
- Förordning om skolväsendet vid krig och vid krigsfara m.m. (1991:1195).

När lag om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH 2006:544), träder i kraft får regeringen ändra lagar och förordningar, då totalförsvarets behov prioriteras.

Under höjd beredskap eller krigstillstånd behöver avsteg från det lagstadgade uppdraget dokumenteras. Vid återgång till normaltillstånd ska verksamhet som pågått under höjd beredskap eller krigstillstånd utvärderas med syfte att fastslå vilken lagstadgad verksamhet som genomförts och vad som behöver åtgärdas eller kompenseras i efterhand.

Planeringsförutsättningar

De nationellt beslutade målen för det civila försvaret återges i Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap. Dessa mål ger vägledning kring prioriteringar och vad som är mest värt att skydda. Planeringsförutsättningar för höjd beredskap anges i nationella beslut, vägledning och lagar.

Utgångspunkten för beredskapsplanen är att under minst tre månader hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde, som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under en del av denna tid (Totalförsvaret 2021–2025, prop.202/21:30).

Västkusten med Göteborg är ett utpekat strategiskt viktigt område i händelse av en säkerhetspolitisk kris eller krig. Området är viktigt som baserings- och koncentreringsområde för Försvarmaktens krigsförband, samt för samhällets försörjning och funktionalitet.

Hotbild

Totalförsvarets forskningsinstitutets (FOI:s) typfall 4 (väpnat angrepp) och 5 (utdragen och eskalerande gråzon) ska ses som dimensionerande, det vill säga att det är de värsta lägen som alla aktörer i Sverige, inklusive kommuner, ska förbereda sig för. Det inbegriper krigshandlingar på svenskt territorium. Typfall 4 och 5 kompletteras med typfall 1–3, dessa typfall handlar bland annat om ett begränsat väpnat angrepp med fjärrstridsmedel mot civil infrastruktur. Sådana attacker kan antas drabba berörda kommuner hårt och medföra allvarliga konsekvenser för civilbefolkningen.

Omfattande störningar - upp till flera dagar i följd - inom bland annat elförsörjning, telekommunikation (internet och telefoni) samt i leverans (transporter) av varor och tjänster förväntas uppstå vid ett väpnat angrepp. Vidare antas ett väpnat angrepp leda till ett omfattande personalförlustfall på minst cirka 20 procent.

I händelse av krig kan Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, till följd av ovan, bli tvingade att prioritera bland samhällsviktiga åtaganden. Övergripande prioritering bör förberedas i fredstid och vid behov beslutas av nämnder och styrelser. En utgångspunkt i detta arbete är de övergripande målen med det civila försvaret.

Sekretessnivåer

Den övergripande beredskapsplanen, detta dokument, är beskriven på sådant sätt att den inte faller under försvarssekretess eller annan form av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen. Vissa bilagor kan vara belagda med sekretess.

Beredskapshöjning efter hand samt omedelbar övergång till höjd beredskap

Regeringen beslutar om höjd beredskap i hela eller delar av landet. Beredskapsplanen gäller vid höjd beredskap vilket innefattar skärpt beredskap och högsta beredskap.

Resursfunktion *Måltider i staden* är ett tillkommande uppdrag för grundskoleförvaltningen vid höjd beredskap. Det innebär att grundskoleförvaltningen är funktionsansvarig nämnd och ansvarar för att, inom sitt utpekade område, på en operativ nivå ansvara för att samordna, prioritera och fördela stadens resurser i enlighet med övergripande inriktningsbeslut och enligt målen för det civila försvaret samt samhällets skyddsvärden. Uppdraget beskrivs i enskild bilaga. Vid behov kan kommunstyrelsen besluta att aktivera utvalda resursfunktioner¹ inom ramen för den fredstida organisationen. Kommunstyrelsen kan besluta att grundskoleförvaltningen ska övergå från ordinarie organisation till krigsorganisation, vilket inkluderar samtliga resursfunktioner.

Skärpt beredskap

När skärpt beredskap råder ska hela eller delar av Göteborgs Stads beredskapsplaner aktiveras. Grundskoleförvaltningen ska upprätthålla normal verksamhet så långt det är möjligt. Grundskolenämnden ansvarar för att göra nödvändiga anpassningar samt att vidta åtgärder avseende till exempel planering, inriktning av verksamheten och personalfrågor. Nämnden ska även planera för och vidta nödvändiga förberedelser inför högsta beredskap.

Högsta beredskap

Högsta beredskap råder om Sverige är i krig. Om det är krig i Sveriges närområde kan regeringen fatta beslut om högsta beredskap. När beslut om högsta beredskap har fattats tar kommunstyrelsen över Göteborgs Stads ledning. Krigsorganisationen i samtliga förvaltningars beredskapsplaner aktiveras och inkluderar alla resursfunktioner.

Totalförsvaret innefattar all samhällsverksamhet som ska bedrivas, både militärt försvar och civilt försvar. Grundskoleförvaltningen ska fokusera samtliga resurser på att klara målen för det civila försvaret, bland annat värna civilbefolkningen, upprätthålla samhällets funktionalitet och nödvändig försörjning samt tilldelad resursfunktion *Måltider i staden*² inklusive att stödja Försvarsmakten. Nämnden har fortfarande sitt verksamhetsansvar, så långt det är möjligt.

¹ Angående resursfunktioner läs *Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap*. Det är ett samordningsuppdrag som grundskolenämnden i så fall har för alla måltider i Göteborgs Stad.

² Resursfunktion *Måltider i staden* är tilldelad grundskoleförvaltningen av Stadsledningen och beskrivs i separat bilaga.

Ledning och samband

Nedan beskrivs ledningsförmåga och förmåga till samband som verksamheten behöver upprätthålla i händelse av höjd beredskap, med uthållighet i minst tre månader.

Ledning

Grundskoleförvaltningens krigsledningsorganisation leds av förvaltningsdirektören. Direktören har till sitt förfogande en krigsledningsgrupp bestående av central krisledning och central krisstab. Därutöver har respektive enhet inom förvaltningen förmåga att hantera kris på lokal nivå.

Den centrala krigsledningen är förvaltningens ledningsgrupp för strategisk och operativ krishantering både i fredstid och vid höjd beredskap. Ledningsgruppen fattar beslut men kan också delegera beslutsfattande till lokal nivå vid behov.

Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning beskriver hur förvaltningen aktiverar en krisledningsorganisation som innefattar funktioner för såväl beslutsfattande, stab, bemanning, ledningsplats samt samverkan med andra aktörer inom och utom staden. I *Grundskoleförvaltningens instruktion för krisledning* finns mallar, checklistor och rollfördelning beskrivet.

Samband

Förvaltningens förmåga till samband beskrivs i *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning* vilket säkerhetsställer förvaltningens förmåga till samverkan och samband inom egen förvaltning och med andra aktörer inom och utom staden.

Prioritering och minimikrav gällande samhällsviktig verksamhet och lagreglerad verksamhet

Nedan beskrivs lagreglerad och samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas i händelse av höjd beredskap. Grundskoleförvaltningens samhällsviktiga verksamhet är omsorg/fritidshem, utbildning, måltid och krigsledning inklusive kriskommunikation.

Krigsledning och kriskommunikation är samhällsviktiga och lyder under Göteborgs Stads krigsledning och kriskommunikation. Omfattningen av krigsledning och kriskommunikation framgår av *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning* och *Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan*. Ledningsfunktion och kommunikationsfunktion agerar utifrån de beslut Göteborgs Stads krigsledning fattar samt rådande situation.

Utbildning är lagreglerad och samhällsviktig verksamhet utifrån *skollagen* och *förordning om skolväsendet vid krig och vid krigsfara m.m. (1991:1195)*. Ordinarie undervisning ska bedrivas så långt det är möjligt. Om ordinarie undervisning behöver förändras ska kärnämnen prioriteras såvida inte det finns ett uppenbart behov av annan prioritering. Anpassad grundskolas uppdrag behöver prioriteras att så långt det är möjligt likna det som bedrivs i fredstid.

Alla yrkeskategorier av skolans personal ska prioritera undervisning.

Elever från andra huvudmän kan helt eller delvis komma till den kommunala verksamheten vilket skulle innebära utökning av verksamhet för grundskoleförvaltningen.

Omsorgsförmågan är lagreglerad och samhällsviktig enligt *skollagen*.

Verksamheten dimensioneras så att omsorg kan garanteras alla barn där behov finns. Barn till vårdnadshavare med samhällsviktiga funktioner, och de med krigsplacering, ska prioriteras. Särskild hänsyn tas till elever i anpassad grundskola och elever som har insatser enligt *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*. Verksamheten behöver ha förmåga att både utöka och minska med plats för elever från andra huvudmän eller andra kommuner. Omsorgsverksamheten behöver ha kapacitet med omsorg för barn i åldrarna 0–16 år dygnet runt vilket även inkluderar familjeperspektivet att syskon hålls samman.

Elevhälsans uppdrag (*skollagen, 2 kap 25§*) kan i vissa delar pausas under tre månader. Elevhälsans medicinska insats kan pausas i de delar av basprogram som är förebyggande insatser till exempel hälsobesök, utifrån *hälso- och sjukvårdslagen*. De samhällsviktiga funktionerna inom elevhälsans medicinska insats så som vaccinationer, väntelista och remisser ska kvarstå. Ytterligare vaccinationer kan tillkomma.

Skolsköterska ska kunna hålla patientsäkerheten i så stor utsträckning som möjligt om elbortfall eller annan störning i digitala system inträffar genom att ta ut pappersjournaler, väntelistor/bevakningslistor och annan dokumentation.

Elevhälsans psykosociala professioner har en funktion utifrån kontakt och samtal med behövande. Fler vuxna, till exempel omdisponerad personal och/eller frivilliga resurser, kan introduceras till att bistå med samtal och stöd.

Måltidsverksamhet är lagstadgad enligt *skollagen* och samhällsviktig. Den ska ha förmåga att tillaga så kallad nödmat vilket innebär ett fåtal menyer och begränsad förmåga till specialkost. Så långt det går hålls alla kök öppna, sammanslagning kan komma att ske utifrån personella resurser och geografiska förutsättningar.

Måltider ska kunna produceras till cirka 60 000 elever och eventuell utökad verksamhet. Med utökad verksamhet menas ytterligare cirka 15 000 luncher och 75 000 middagar vilka behöver samordnas med andra aktörer i staden.

Måltidsverksamheten behöver kunna anpassa produktionen utifrån utökat uppdrag inom omsorgsverksamheten eller externa uppdrag. Verksamheten har förmåga att utöka produktionen om framförhållningen är tillräcklig och leveranser med råvaror utförs, eller om annan lagerhållning finns att tillgå. Ökad lagerhållning kommer behövas.

Produktionskök kan prioriteras upp och öka produktion till andra. *Tillagningskök* kan vid behov öka sin produktion för egen och annan verksamhet. Transporter med måltider kan ersätta tillagning på vissa skolor. *Mottagningskök* kan tillse enklare tillagning av tillbehör samt varmhållning.

Myndighetsuppdrag behöver fortlöpande hantera sina lagstadgade ärenden. På Gamlestads Torg, eller annan utsedd plats, behöver det finnas funktion för hantering av post och utlämning av allmän handling. Detta uppdrag kan slås samman med annan verksamhet.

Fastighet och service tillser att lokaler och skyddsrum hålls öppna och i ordning. Lokalitetserna kan komma att variera i omfång och kan behöva lånas ut till andra verksamheter som till exempel förskoleverksamhet eller vård och omsorg. Skolor med *produktionskök* prioriteras.

Lokalvård ombesörjer service till alla öppna lokaler. Lokalvårdens prioritering är hygienutrymmen och kök.

Vaktmästeri kan förbereda lokaler för omställning av verksamhet till exempel tömma skyddsrum, iordningställa sovsalar, matsalar samt för samordning av praktiska fastighetsfrågor vid behov.

Krigsorganisation

Nedan beskrivs hur verksamheten ska organiseras för att klara av att upprätthålla lagreglerad och övrig samhällsviktig verksamhet i händelse av höjd beredskap. Krigsorganisationen beskrivs i ett organisationsschema som tydliggör lednings- och styrningsförhållanden.

Krigsledning och kriskommunikation är säkerställd vid höjd beredskap och krig. Grundskoleförvaltningens krigsledning lyder direkt under Göteborgs Stads krigsledning. Förvaltningens krigsledning behöver säkerställa ledning av samhällsviktig verksamhet så som utbildning, måltider och omsorg. För att säkerställa effektivt och skyndsamt beslutsfattande innefattar krigsledningsförmågan rutiner för att leda förvaltningen i kris och krig samt att upprätthålla kommunikation och HR-arbete. Resterande delar av central förvaltning kan komma bli vilande till stora delar och personal omfördelas till färre eller nya uppgifter. Göteborgs Stads krigsledning kan tilldela förvaltningen nya ansvarsområden.

Utbildning är lagstadgad och samhällsviktig och bedrivs som ordinarie verksamhet så långt det är möjligt. Skolenheter kan begränsas till undervisning i kärnämnen och/eller slås ihop. Rektorns uppdrag enligt *skollagen* kvarstår.

Omsorgsförmåga är lagstadgad enligt *skollagen* och är samhällsviktig. Organisation för nattomsorg behöver finnas. Det behöver finnas möjlighet att ta mot elever från andra skolor eller huvudmän samt samverka kring lokaler och personal.

Elevhälsans personal kan arbeta mot flera skolenheter. Medicinskt ledningsansvar (MLA) är av betydelse som en övergripande funktion. Elevhälsans medicinska och psykosociala funktion kan behöva förstärkas.

Måltidsverksamhet är lagstadgad enligt *skollagen och* samhällsviktig. Kockar är en viktig funktion för måltidsplanering och tillagning. Personal kan omfördelas vid behov, det kan uppstå behov av att utbilda tillfälliga resurser.

Vid begränsad tillgång av produktions- och tillagningskök behöver transporter organiseras för att få ut tillagad mat till de enheter där verksamhet bedrivs.

Myndighetsuppdraget kan komma att förändras i sitt underlag.

Myndighetsverksamheten behöver ta fram en ordning för krigsdelegation i fredstid som beskriver former/regler för beslutsfattande i nämnd och i krigsorganisation.

Administration för in- och utskrivning av elever och annat myndighetsarbete kan komma att organiseras lokalt ute på skolorna och personal från central förvaltning kan omfördelas för ärendehantering lokalt.

Fastighet och services uppdrag kan omformuleras. Underhållsarbeten, renovering och ombyggnation kan läggas som vilande. Det kan tillkomma uppdrag som i fredstid utförs av stadsfastighetsförvaltningen och vilka kan behöva organiseras lokalt på skolor i stället för centralt.

Bemanningsplan

Nedan beskrivs hur den beslutade krigsorganisationen bemannas för att klara av att upprätthålla lagreglerad och övrig samhällsviktig verksamhet i händelse av höjd beredskap.

Den samlade bedömning som görs i fredstid kring miniminivå av bemanning för att kunna bedriva lagstadgad verksamhet är att cirka 50 procent av ordinarie bemanning behöver finnas i tjänst. Arbetet under pandemin år 2020–2022 gav förvaltningen erfarenhet av hur verksamhet kan bedrivas vid begränsad bemanning. Erfarenheterna ligger till grund för hur bedömningen av bemanning vid höjd beredskap har gjorts. För verksamhet vars uppdrag utökas behöver bemanningen utökas i förhållande till bemanningsnivån i fredstid.

HR behöver ta fram logistik och kommunikation kring omdisponering av personal i verksamheten. Arbetsledning behöver tryggas för att säkerställa drift av verksamhet. HR beaktar att vissa uppdrag kräver särskild kompetens.

Krigsledning och kriskommunikation upprättas i enlighet med *Grundskoleförvaltningens rutin för krisledning* och *Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan*. Bemanningen för kriskommunikation kan behöva utökas med personal.

Utbildning kan bedrivas även med en minskad personalstyrka.

Omsorg kan bedrivas med minskad bemanning så länge undervisning pågår. Vid utökat uppdrag inom omsorg behöver bemanningen utökas. Det kan komma att behövas bemanning dygnet runt. All personal, i första hand de med pedagogisk bakgrund, kan placeras inom omsorgen. Planering ihop med förskoleförvaltningen är nödvändig då de delar ansvaret för omsorgsuppdraget. Rektor eller annan funktion i ledande ställning ansvarar för samordning av fördelning av personal, barn, lokaler och tillgängliga resurser så att omsorg kan bedrivas.

Elevhälsan klarar sitt uppdrag med minskad bemanning i vissa funktioner. Stor andel av skolsköterske-/skolläkarfunktion behöver kvarstå för att upprätthålla det medicinska uppdraget. Om det medicinska uppdraget utökas i förhållande till ordinarie verksamhet behöver bemanningen göra detsamma.

Måltidsverksamhetens kockar är prioriterade och större delen av funktionen behöver vara bemannad.

Myndighetsuppdraget kan upprätthålla prioriterad verksamhet och lagstadgat uppdrag. Myndighetsuppdrag som kan komma att behöva utökas är krigsledningsadministration, upprättande och diarieföring av protokoll, andra handlingar och beslut samt kontakt med grundskolenämnden. Skolplacering och skolpliktsbevakning kan komma att öka i omfattning. Nämndadministration utifrån krigsledningsarbetet ökar vid höjd beredskap.

Personer med juridisk kompetens, myndighetsuppdrag och personal med systemkunskap kan behöva omdisponeras till utbildningsområde eller skolenhet för att utföra uppdrag. Det kan behövas utökad kontakt mellan grundskoleförvaltningen och andra huvudmän.

Fastighet och service kan omdisponera personal till andra uppgifter. Extern bemanning bedöms inte behövas.

Samverkan

Grundskoleförvaltningen behöver samverka med Göteborgs Stads förvaltningar och bolag, Göteborgs näringsliv samt Västra Götalandsregionen, andra kommuner och nationella organ.

Kommunikation externt och internt

Kommunikation ska kunna upprätthållas dygnet runt i tre månader vid höjd beredskap.

Krigsledning och kriskommunikation behöver skapa tydliga budskap om rådande läge. Budskap ska vara tydliga, ge en samstämmig och korrekt lägesbild för att förebygga ryktesspridning. Budskapen ska skapa förståelse för krisen, trygghet i hur man som enskild person kan agera och skapa förtroende för krigsledningen och grundskoleförvaltningens arbete.

Kommunikationen ska utgå från *Grundskoleförvaltningens kriskommunikationsplan*. Grundskoleförvaltningen informerar i första hand om det som grundskoleförvaltningen ansvarar för. Ansvarar annan förvaltning/myndighet ska hänvisning ske dit. Ordinarie kanaler ska användas för kommunikation så långt det är möjligt.

Grundskoleförvaltningen behöver lägga vikt vid att upprätthålla kommunikation med andra huvudmän.

Utbildning och övning

Utbildnings- och övningstillfällen kopplade till beredskapsplanen behöver anordnas.

Utbildning och övning behöver innehålla inslag av hur förvaltningen successivt höjer beredskapen i verksamheten, inklusive beslut om skärpt beredskap samt hur den direkt övergår från fredstida organisation till krigsorganisation, högsta beredskap.

För att säkerställa förmåga till beslutsfattande under tidspress, och under kraftigt störda förhållanden, behöver detta övas. Även förvaltningens alternativa kommunikationskanaler, RAKEL och ordonnans, behöver övas.

Utbildning och övning behöver anordnas för personal som omdisponeras till andra uppdrag än sin ordinarie tjänst.

Försörjningsberedskap

Ett av målen med det civila försvaret är att upprätthålla en nödvändig försörjning. Nedan beskrivs förmågan att hantera situationer med brist på flera kritiska resurser.

Verksamheterna behöver lagerhålla förbrukningsmaterial såsom hygienartiklar, byggmaterial, städutrustning, brandsläckare, skyddsplast till fönster och så vidare.

Elevhälsan behöver lagerhålla första förband och eventuella vaccin.

För att **Måltidsverksamheten** uppdraget ska kunna utföras måste tillgång till förnödenheter vara säkerställd.

Förmåga att ge och ta emot stöd

I händelse av höjd beredskap kommer förmågan att ge stöd till andra samt att ta emot stöd från andra vara avgörande. Med ”andra” menas såväl andra verksamheter inom staden som externa aktörer, det vill säga andra kommuner, myndigheter, civilsamhället, frivilliga och näringslivet.

Grundskolenämnden kommer, vid höjd beredskap enligt *Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap*, vara resursfunktion med samordningsansvar för *Måltider i staden*.

Stöd till Försvarsmakten

Göteborgs Stad har ett särskilt ansvar att ge stöd till Försvarsmakten. Detta i enlighet med målen för det civila försvaret, ”det civila försvaret ska ha förmåga att bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld”, som anges i Totalförsvaret 2021–2025.

För att kunna lösa sina uppgifter är det militära försvaret beroende av exempelvis el- och drivmedelsförsörjning, transport, sjukvård samt förnödenheter såsom livsmedel och dricksvattenhanteringen. Det civila försvarets stöd till Försvarsmaktens behov behöver planeras i fredstid.

Försvarsmakten bedömer att alla kommuner i Sverige som minst ska planera för att kunna stödja en bataljon (500–600 soldater) under tre månader. Vissa kommuner ska planera för att ge stöd till en brigad (6000 soldater) under en mer begränsad tid. Berörda kommuner kommer att underrättas i särskild ordning om antal.

Försvarsmakten har identifierat ett antal prioriterade stödområden. I dagsläget är det område livsmedel som tydligast riktar sig mot kommuner. Följande behov specificeras:

Krigsledning tillgodoser att resurser fördelas ut för att möjliggöra uppdragen för måltidsverksamhet, fastighet och service.

Måltidsverksamheten kan med tydlig och god framförhållning utöka matlagning med 15 000 portioner för lunch och 75 000 middagar förutsatt att leveranserna fungerar. Detta medför att behov kommer finnas för leverans av färskvaror och distribution av färdiga måltider.

Fastighet och service tillgodoser i samverkan med lokalvård och vaktmästeri att lokaler öppnas och iordningställs för logi.

Geografiskt planeringsperspektiv

Vid krigsfara eller krig kommer framkomligheten för såväl människor som varutransporter sannolikt vara starkt begränsad. Dels kan det vara farligt att förflytta sig utomhus, dels kan det vara omöjligt att ta sig fram på grund av raserad infrastruktur eller drivmedelsbrist. Möjligheten att röra sig över stora områden försvåras.

Grundskoleförvaltningen är i ordinarie verksamhet organiserad utifrån mindre geografiska enheter, utspridda över hela staden. Förvaltningsledning och stödenheter är centralt placerade i staden. Geografisk placering av skolverksamhet kommer behöva planeras utifrån hur måltid kan bedriva sin verksamhet och utifrån hur anpassad grundskola kan bedriva sin.

Personal och elever behöver ha tydliga instruktioner och direktiv för att kunna omplaceras till närmsta geografiska skolenhet från sin bostadsadress utifrån närhetsprincipen, om behov uppstår.

Förvaltningen behöver utveckla samverkan med kranskommuner och andra huvudmän inom eget ansvarsområde. Exempelvis genom att förberedelser möjliggör till att låna personal och lokaler av varandra. Inför höjd beredskap behöver förvaltningen förbereda kartläggning av den egna personalens geografiska hemhörighet.

Gender- och barnperspektiv samt socioekonomiskt perspektiv

Genderperspektivet och barnperspektivet ska vara en integrerad del i all totalförsvarsplanering, enligt *Gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret, MSB2016-25*. Handlingskraft (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten 2021) anger även att ett vidare jämställdhetsperspektiv behöver finnas med:

En säkerhetspolitisk kris eller väpnat angrepp påverkar inte befolkningen likvärdigt eftersom människor har skilda fysiska, psykiska, språkliga och socioekonomiska förutsättningar. Redan utsatta grupper i samhället påverkas i högre grad.

Genom att grundskoleförvaltningen har formulerade uppdrag i gemensamma planer och rutiner som ska följas minskar risken för en ojämlig skolgång och omsorg. Särskild hänsyn ska tas till anpassad grundskolas elevkrets och/eller elever med insatser enligt *lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)*.

Kompensatoriska åtgärder kan behöva vidtas för att säkerställa likvärdig utbildning. Utbildning och omsorg kan behöva organiseras på olika sätt utifrån omsorgsbehov och

personaltillgång. Det kan variera inom olika geografiska områden hur stor andel av vårdnadshavarna som har samhällsviktiga uppdrag eller andra totalförsvarsuppdrag och därmed har behov av omsorg för sina barn. Likaså kan tillgång på personal också variera över staden till exempel beroende på socioekonomiska faktorer.

Internationell humanitär rätt – krigets lagar

Den internationella humanitära rätten, även kallad krigets lagar syftar till att begränsa det mänskliga lidande som väpnad konflikt medför.

Folkrätten gäller i Sverige i fred såväl som i höjd beredskap. I Sverige byggs den humanitära rätten vanligtvis in i våra egna nationella författningar. I Totalförsvarets folkrättsförordning (1990:12) tydliggörs olika personalkategoriernas folkrättsliga ställning samt användning av skyddssymboler. Försvarmaktens bilaga till länets kommande *Plan för civilt försvar för Västra Götaland* anger bland annat att kommuners översiktsplaner behöver ta hänsyn till befolkningsskydd kopplat till höjd beredskap/väpnat angrepp.

Försvarmakten skriver:

Exploatering i nära anslutning till Försvarmaktens frestida lokalplaceringar bör undvikas då dessa är, enligt folkrätt, legitima mål för ett fientligt anfall.

Bedömningen i fredstid är att grundskoleförvaltningen i sig ses inte bedriva riskverksamhet. Dock kan vissa fastigheter påverkas av att de ligger belägna geografiskt nära militära anläggningar och annan verksamhet som kan utsättas för fientligt anfall.

Försvarsvilja

Ett av målen med det civila försvaret är att upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan. En stark försvarsvilja hos befolkningen anses vara en förutsättning för ett robust totalförsvaret. Samtliga aktörer inom totalförsvaret behöver bidra till att både stärka försvarsviljan i fredstid och att bibehålla den vid krigsfara och krig.

Genom att medarbetarna inom grundskoleförvaltningen har kännedom om beredskapsplanen och dess innehåll ökar kunskapen och medvetenheten om vad arbete under höjd beredskap kan innebära, och att det kan variera i förhållande till den verksamhet som bedrivs i fredstid. Genom informationsspridning, utbildning och övning samt insikt om att vars och ens insats är av betydelse bedöms försvarsviljan öka. Ökad kunskap bedöms också minska risken för påverkansoperationer genom exempelvis falsk informationsspridning.

Skyddsrum

De skyddsrum som finns i grundskoleförvaltningens lokaler iordningställs i samverkan med stadsfastighetsförvaltningen.

Skydd och säkerhet

I krig såväl som i gråzonen bedöms motståndaren utnyttja interna antagonister, exempelvis radikaliserade aktivister, kriminella grupperingar, den internationellt organiserade brottsligheten samt terrorister. Förväntade metoder kan bestå av bland annat illegal underrättelseinhämtning, iscensättning av kriminalitet, personhot, sabotage samt att underblåsa social oro.

I fredstid hanterar inte grundskoleförvaltningen säkerhetsskyddsklassificerad information. Uppstår behov av att hantera säkerhetsskyddsklassificerad information ska den förvaras på ett säkert sätt. Då behöver rutiner upprättas för det.

Det finns behov av att säkerställa skydd för lokaler med produktionskök och lagerhållning samt för de transporter som används för att tillgodose måltidsverksamhet.

Bilagor

Följande detaljerade bilagor kompletterar denna plan:

Grundskoleförvaltningens rutin för krigsorganisation vid höjd beredskap

Grundskoleförvaltningens rutin för bemanning vid höjd beredskap

Grundskoleförvaltningens rutin för resursfunktion måltider i staden inklusive nödbespisning